

РЕЙ БРЕДБЕРІ ПШОХІД

Понад усе в світі містер Леонард Мед¹ любив вийти близько восьмої в тишу закутаного в туманний листопадовий вечір, міста і – руки в кишенях – прямувати крізь навколишнє безголосся по звивистим бетонним вуличкам, оминаючи траву, що проросла із тріщин в асфальті. Стоячи на перехресті, він довго вдивлявся в кожну із чотирьох, залитих місячним сяйвом вулиць, вирішуючи куди йому піти цього разу, хоча по-правді це не мало жодного значення: на цій планеті, в рік дві тисячі п'ятдесят третій від Різдва Христового, він був сам один або майже один; тож чоловік обирав шлях і йшов повільним кроком, доки клуби морозного повітря зависали над ним, наче сигарний дим.

Іноді минали цілі години та милі, перш ніж він опівночі повертався до свого будинку. Дорогою він бачив чорні вікна котеджів та багатопверхівок, здавалося, бредеш цвинтарем, де зрідка за темним склом, наче світляки, мерехтять розмиті відблиски. Десь завіси досі не були опущені і сірі привиди раптово з'являлись на стінах кімнати, а десь вікно ще не закрили, і зі схожого на склеп будинку, долинав шепіт та бурмотіння.

Містер Леонард Мед спинявся, задирав голову, прислухався, дивився і безшумно йшов далі горбастою алеєю. Здавна, йдучи на прогулянку, він завбачливо взував тенісні туфлі, інакше якби він був у чомусь з важкими каблуками, пси повсюдно супроводжували б його гавкотом, заклацали б вимикачі, у вікнах замаячили б обличчя – всю вулицю злякає він, самотній привид в ранньому вечорі Листопада.

Цього вечора він пішов на північ — туди, де лежало невидиме море. Був такий хрусткий мороз, злегка пощипувало ніс, а легені палахкотіли, немов різдвяна ялинка, з кожним вдихом та видихом спалахували та гасли холодні вогні, а гілки дерев вкривалися невидимим снігом. Так добре було відчувати шурхіт листя під м'якими кроками його легких туфель, пускати холодний, тихий свист крізь зуби, а іноді, підхопивши на ходу якийсь опалий листок, пильно вивчати в рідкому світлі ліхтарів мережу тонких прожилок, вдихати його іржавий аромат.

- Агов, Ви, хто вдома, – шепотів він кожному будинку, повз який ішов. – Що там сьогодні по четвертому каналу, по сьомому, по дев'ятому? Куди сьогодні мчать ковбої? І чи не браву американську кавалерію, що мчить нам на поміч, бачу я за наступним пагорбом?

Вулиця тягнулася в нікуди, мовчазна і пустельна, тільки його тінь рухалася, наче тінь яструба над полями. Якби він застиг на місці та заплющив очі, то міг би уявити себе в центрі пласкої, зимньо-безвітряної арізонської пустелі, де на тисячі миль довкола жодного будинку і тільки русла висохлих рік – вулиці – оточують тебе.

- А тепер що? – питав він у будинків, позираючи на свій наручний годинник. – Пів на дев'яту? Саме час для дюжини відбірних убивств? Вікторини? Тижневого огляду? Чи коміка, що гепається зі сцени?

Невже хтось тихо засміявся в цьому вибіленому місяцем будинку? Він завагався на мить, але пішов далі, коли більше нічого не трапилося. Спіткнувся на особливо нерівному відрізку дороги. Асфальт був цілком вкритий квітами і травою. За десять років нічних та денних прогулянок, пройшовши з тисячу миль, він так ніколи й не зустрів іншого пішохода.

Він забрів до «конюшинового листа»², де дві головні траси перетинали місто. Тут було тихо. А вдень їх затоплювали оглушливі хвилі машин, працювали заправки, автомобілі, мов жуки скарабеї без упину шаруділи та штовхалися за краще місце на трасі, пускаючи хмари вихлопних газів, мчали до свої далеких цілей. Та зараз шосе також нагадували русла річок в засуху – кам'яне ложе висвічував місяць.

Він ковзнув у провулок, прямуючи до себе додому. Він вже був за якийсь квартал від пункту призначення, коли раптом з-за рогу вилетіла самотня машина і розлючено спіймала його у конус світла. Він стояв без тям, як приголомшений світлом метелик, потім рушив вперед.

¹ Гра слів: Прізвище головного героя (Mead) співзвучне зі словом: «божевільний» (Mad).

² Трирівнева транспортна розв'язка.

Металевий голос звернувся до нього:

- Струнко! Стійте на місці. Не ворухіться.

Він зупинився.

- Руки вгору!

- Але... - промовив він.

- Руки вгору! Інакше – стрілятимемо!

Ну звісно – поліція, яка рідкісна, неймовірна річ. На місто з трьома мільйонами мешканців була ж лише одна поліцейська машина. Ще минулого 2052 року, року виборів, сили поліції були скорочені з трьох машин до однієї. Злочинність знижувалася, відпала потреба в поліції, залишили тільки цю одну машину, кружляти порожніми вулицями.

- Ваше ім'я? – тихо, металевим голосом спитала поліцейська машина.

Він не міг розгледіти людину за кермом, світло фар сліпило очі.

- Леонард Мед – відповів він.

- Голосніше!

- ЛЕОНАРД МЕД!

- Професія?

- Гадаю, мене можна назвати письменником.

- Професія відсутня, – наче сама до себе промовила машина. Промінь світла пришпилів його до тротуару, як музейний експонат до дощечки.

- Гадаю, що так, – відповів містер Мед. Він вже багато років не був письменником. Ніхто більше не купує журнали та книжки. Всі поспішають в свої будинки-склепи. – продовжив він гру своєї уяви. Склепи заливає хворе світло телевізорів, люди сидять наче мерці, сірі, або різнокольорові плями чіпляються за їхні обличчя, ніколи не зачіпаючи їх.

- Без професії, – зашипів механічний голос. – Що ви робите на вулиці?

- Гуляю, – відповів Леонард Мед.

- Гуляєте?

- Просто гуляю, – легко відповів він, але зблід з лица.

- Гуляєте? Тобто, просто гуляєте?

- Так, сер.

- Де? Навіщо?

- Дихаю свіжим повітрям. Дивлюсь навкруги.

- Ваша адреса?

- Південь «Сейнт Джеймс стріт» 11

- І у вашому домі є свіже повітря. У вас є кондиціонер, містере Меде?

- Так.

- І щоб дивитися у вас оглядовий екран?

- Ні.

- Ні? – Скрипуча тиша, що звучала як звинувачення.

- Ви одружені, містере Меде?

- Ні.

- Не одружений, – вимовив голос поліцейського за яскравою стіною. Місяць високо в небі і сяяв між зірок, будинки стояли сірі та беззвучні.

- Я нікому не був потрібен, – з усмішкою сказав Леонард Мед.

- Мовчіть, поки вас не запитують.

Леонард Мед чекав у холодній ночі.

- Просто гуляли, містере Меде?

- Так.

- Але Ви не пояснили з якою метою.

- Я пояснив: щоб дихати свіжим повітрям, дивитися навкруги і просто гуляти.

- Ви часто цим займаєтеся?

- Щоночі, вже багато років.

Поліцейська машина стояла посеред вулиці, в її радіо-горлянці щось тихо шипіло.

- Що ж, містере Меде...

- Це все? – ввічливо перепитав він.
- Так, - пролунав голос. – Сюди. Щось зітхнуло, щось ляснуло. Задні двері поліцейської машини широко розчахнулися. – Залазьте.
- Заждіть. Я нічого не зробив!
- Залазьте.
- Я протестую.
- Містере Меде!
Наче п'яний побрів він вперед. Проходячи повз лобове скло, зазирнув всередину. Як він і передбачав, за водійським кермом не було нікого. Машина взагалі була порожня.
- Залазьте.
Він поклав руку на дверцята і пильно глянув на заднє сидіння, яке було маленькою камерою, маленькою заграбованою в'язницею. Пахло сталлю. Ядуче пахло дезінфекцією; надто чисто, надто жорстоко, надто металево. Там не було нічого м'якого.
- Якби Ви мали дружину, вона підтвердила б Ваше алібі, – пролунав залізний голос. – Але...
- Куди ви мене везете?
Машина засумнівалась, чи точніше тихо клацнула, наче десь глибоко в ній інформаційний механізм підсунув продірявлену картку під електронне око.
- В психіатричний центр дослідження регресивних тенденцій.
Він заліз всередину. Дверцята беззвучно зачинилися. Поліцейська машина котилась нічними вуличками, присвічу чи собі дорогу тьмяними фарами.
За хвилину вони проїхали будинок. Він був такий один, в місті абсолютно темних будинків, тільки в цьому будинку палали яскравим вогнем всі електричні лампи, кожне вікно сяяло жовтим квадратом, виповнюючи теплом холодну пітьму.
- Це мій дім, – промовив Леонард Мед.
Ніхто йому не відповів.
Машина мчала далі, вниз порожніми кам'яними руслами, висохлих рік, залишаючи позаду порожні вулиці з порожніми тротуарами і ані звуку, ані поруху не залишилося в цій холодній листопадовій ночі.